

DOI: <https://doi.org/10.31318/2786-8877.6.2023.291315>

ВАРШАВСЬКА А. К.

Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Аспірантка кафедри історії української музики та музичної фольклористики. Науковий керівник — М. Д. Копиця, доктор мистецтвознавства, професор, професор, завідувач кафедри (Київ, Україна).

Varshavska, Alina. Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music. Postgraduate student at the Department of History of Ukrainian Music and Musical Ethnology. Scientific advisor — Marianna Kopytsia, Doctor of Art Criticism, Professor, Head of the Department (Kyiv, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0594-2035>

© Варшавська А. К., 2023.

ПОСТАТЬ АНТИНА РУДНИЦЬКОГО В МУЗИЧНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЗАРУБІЖЖІ ХХ СТОЛІТТЯ

THE FIGURE OF ANTIN RUDNYTSKY IN THE MUSICAL UKRAINIAN DIASPORA OF THE 20TH CENTURY

Динамічні зрушення в культуротворчих процесах України, принаймні останніх десятиліть, відбуваються в багатьох напрямках. Один із найпотужніших — це наука діаспорознавство.

У музикознавстві цю проблему порушують Антон Муха [Муха, 2000], Тамара Булат [Булат, 2009], Любов Кияновська [Кияновська, 2003], Стефанія Павлишин [Павлишин, 2004], Лідія Корній і Богдан Сюта [Корній, Сюта, 2011], Ганна Карась [Карась, 2012] та інші автори праць про музичну культуру української діаспори та її значення у світовому часпросторі.

Найпотужнішою серед діаспор є американська, це найбільша громада у світі, що охоплює наукові інститути, школи, церкви, літературно-мистецькі клуби, хоріві об'єднання,

танцювальні ансамблі. Серед найбільш свідомих і активних діячів культури українського походження у США — композитори Роман Придаткевич, Микола Фоменко, Ярослав Барнич, Вірко Балеї, Григорій Китастиї, Віктор Безкоровайний, Ігор Соневицький, Андрій Ольховський, Леонід Грабовський.

До яскравих представників мистецької еліти в американській діаспорі належить Антін Рудницький, учений, музичний і громадський діяч, хормейстер, диригент, виконавець, композитор. Він пережив трагічні події в історії України ХХ століття. Спадщина митця ще не набула ґрунтовного дослідження в музикознавстві, стисло інформацію про нього вміщено у невеликих біографічних статей у довідкових виданнях. Відомо, що він написав три опери («Довбуш», «Княгиня Ольга» та «Анна Ярославна»), балет «Буря над заходом», кантату «Посланіє», три симфонії та багато інструментальних і вокальних творів.

Творчий шлях А. Рудницького можна розподілити на два періоди: український і американський. Ранній період творчості припадає на 1920-ті роки, коли митця цікавила чітка структуризація, логічний формалізм, що поєднувався з неокласичними, експресіоністичними і пізньоромантичними тенденціями. Протягом другого, зарубіжного періоду композитор звертається до академічної стильової манери з більш демократичною гармонічною мовою і консонансними мелозвуччями. На це були свої причини, оскільки композитор працював у системі Свій — Чужий, не асимілюючись у чужому середовищі. Він утверджував українське музичне мистецтво в інонаціональному середовищі для слухачів-діаспорян. Саме такими є твори, які відіграли важливу роль у життєтворчому шляху композитора і ще раз підкреслили його віддане служіння українському народу: опера «Анна Ярославна» (1967) принесла автору гучну славу в американсько-українській діаспорі, кантата «Посланіє» (1960) стала сучасною інтерпретацією глибоких, пророчих слів Т. Шевченка.

Отже, для української музичної історії, принаймні останніх 120 років, починає відкриватись величезний духовний потенціал діаспори, яка має свою історію, культуру, систему цінностей. Вона утвердилась як явище панетнічне зі своїми центрами розташування, джерел, документації, спадщини, особистостей. Однією з таких унікальних постатей є Антін Іванович Рудницький.

Список використаної літератури

1. Булат Т. П., Філенко Т. Ю. Світ Миколи Лисенка. Національна ідентичність, музика і політика України XIX — початку XX століття / Українська Вільна Академія Наук у США. Нью-Йорк, 2009. 408 с.
2. Карась Г. В. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі XX століття : монографія. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 1164 с.
3. Кияновська Л. О. Син сторіччя Микола Колесса : монографія. Львів : Вид-во НТШ, 2003. 378 с.
4. Корній Л. П., Сюта Б. О. Історія української музичної культури : підручник для студ. вищих навч. закладів / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2011. 736 с.
5. Муха А. І. Рудницький Антін // Композитори України та української діаспори : довідник. Київ : Муз. Україна, 2004. С. 255.
6. Павлишин С. С. Перша українська композиторка Стефанія Туркевич-Лісовська-Лукианович. Львів : БаК, 2004. 160 с.
7. Рудницький А. Про музику і музик. Нью-Йорк : НТШ, 1980. 336 с.